فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران

استان قم

انجمن هنرهای نمایشی ایران

به نام خداوند جان و خرد

فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران

انجمن هنرهای نمایشی ایران

پژوهش: ناصر حبیبیان، غزال رحمان‌پور

زیر نظر: جلال تجنگی

مدیر هنری: مسعود نوروزی

عکس: غزال رحمان‌پور، فائزه دائمی، آرمین گلدوست

گروه مهندسی نقشه:

علی اکبر ردایی، لیلا اسفینی فراهانی، امید قهرمانلویی

دیجیتال و رایانه: میثم صفوی

(استفاده با ذکر مآخذ مجاز است)

انجمن هنرهای نمایشی ایران

اداره کل هنرهای نمایشی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران

مقدمه

تئاتر و معماری از هم ســـوا نیســـتند. غفلت از معماری تئاتر، غفلت از ذات تئاتر اســـت. بی‌توجهی به مکان اجرا، تئاتر را از هویت و معنا تهی خواهد کرد. گسترده‌تر از این، معماری امروز ما، مکانهایی که در آن زندگی می‌کنیم، جلوه، تظاهری بیرونی، شمایل و عرضه‌ای از همان شیوهٔ زیست و اندیشهٔ ماست.

غفلت از کار، دیدن، مشاهده و عینیت، پراکسیس، کارِ تئاتر را به بیراه کشانده است. بی‌ریشگی عمده‌ای از مطالعات و پژوهشهای تئاتر معاصر ایران، در آن است که به جای پایبندی به واقعیت و فاکتهای موجود، تنها در تون مفاهیم سطحی و پیش پاافتاده می‌دمند و واژه‌ها را در ناکجا پرواز می‌دهند. با سست کردن ریشهٔ واژه‌ها و لق شدن معنا، جز خارج کردن حجم بی خاصیت مقاله و کتابهای پوسیده و جز انتشار حبابهای کف‌آلود پیشابی چه حاصلی می‌توان انتظار داشت؟!

در این اثر، مشاهده، سرآغاز کشف مغلطه از حقیقت است. اساس بر مطالعهٔ میدانی و فاکت‌هاست. به کمک همین نوع مشاهدات است که تئاتر معاصر ایران تعریف راستین خویش را خواهد یافت. برای درک وضع موجود تئاتر ایران، و یا هر چه غیرتئاتر، جز رفتن، دیدن، جستن و فیش‌برداریهای دقیق چه می‌توان کرد؟!

بخش نخســـت از فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران بر اساس پژوهش، مشاهده و بازدید تالارهای نمایش ۱۰ استان کشور تهیه شده است: همدان، قزوین، لرستان، یزد، گلستان، خراسان شمالی، گیلان، شهرستانهای تهران، قم و البرز.

۱

منشـــأ معماری و ساخت تالارهای موســـوم به «چند منظوره» با اینکه اروپایی است اما در معماری ایران شکل و هیکلی تقریبا متفاوت از آن منظور یافته است. سالن چند منظوره به نوعی از معماری اشاره دارد که ملهم از معماری تالارهای قاب‌عکسی و پروسنیوم ایتالیایی است. این تالارها تنها برای اجرای تئاتر ســـاخته نمی‌شود و سخنرانی، مراسم تودیع معارفه، جُنگ و مناسبت‌ها، جشن و همایش و اجتماعات هم در آن بطور گسترده برگزار می‌شود. در گذشته و در اصل مضیقهٔ بودجه و امکانات باعث بوجود آمدن چنین شکلی در معماری شده است اما باید اذعان داشت امروزه توجه بیشتر و در دستور ساخت قرار دادن بلک‌باکس‌ها، به جای صحنه‌های قاب‌عکسی، علاوه بر صرفهٔ اقتصادی کارایی موثرتری در پی خواهد داشت. تالارهای بلک‌باکس، به دلیل ایجاد ارتباط بی‌تفاخر و امکان چیدمان‌های وسیع‌ترشان برای طراحی صحنه، بسیار مورد توجه و استقبال هنرمندان هستند. علاوه بر این بلک‌باکس‌ها می‌توانند کارکرد چند منظوره هم داشته باشند و پاسخگوی نیاز برنامه‌های غیرتئاتری هم باشند ضمن اینکه برای ساخت بلک‌باکس‌ها به مراتب زمان و هزینهٔ کمتری صرف می‌شود و برای هنرمندان و دست‌اندرکاران فرهنگی هم کارایی بسیار بیشتری دارد. در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد تالارهای ساخته شدهٔ دولتی در کشور بصورت قاب‌عکسی هستند.

۲

تکیه دولت، نخستین تماشاخانه به شیوهٔ جدید در ایران است که سال ۱۲۵۱ خورشیدی تأسیس شد. شش سال پس از آن، در سال ۱۲۵۷، تماشاخانهٔ دارالفنون گشایش یافت. تئاترهایی که به سبک فرنگی اجرا می‌شد به هیچ وجه تماشاگر عام نداشت و تنها برای دربار و شاه اجرا می‌شـــد. مقارن همین زمان ارامنهٔ تبریز، تهران و رشت هم در ســـاخت و بنای مکان‌های نمایشی پیشگام شدند اما همچنان تماشاگران آنها شـــامل عموم مردم نبود. هنگامهٔ انقلاب مشـــروطه اجرای تئاتر در پارک و باغ و محوطه‌های باز بیش از پیش رونق گرفت. انقلابیون تئاتر را به میان عموم مردم کشـــاندند و از این پس تماشاخانه‌های خصوصی موج تازه‌ای از اجراهای تئاتر را پدید آوردند. تئاترهایی که تماشاگرانی از طیف‌های گسترده بدان راه یافته بود. تأسیس «سالن تئاتر آرامیان» تبریز توسط موسیو آرامیان، «تئاتر ملی» در تهران توسط محقق‌الدوله، «تالار آوادیس» در رشـــت توسط آوادیس هوردانانیان مورد توجه و اســـتقبال خاص و عام قرار گرفت. غیر از موارد معدودی، تا دههٔ چهل صاحبان تماشـــاخانه‌ها عموما دولت و حاکمیت نبود و روند ساخت و ساز و تأسیس تماشاخانه‌ها بطور خصوصی ادامه داشت. با اینحال گاهی حمایتهای پراکندهٔ دولتی از بعضی تماشاخانه‌ها صورت می‌گرفت. اما برای نخستین بار سال ۱۳۴۴ خورشیدی تماشاخانهٔ سنگلج(۲۵ شهریور) توسط دولت ساخته شد و حتی هنرمندان و عواملی هم به عنوان کارمند به استخدام آن درآمدند. از این زمان هم شکل جدیدی از تئاتر و هم رویهٔ تازه‌ای از تماشاخانه‌سازی در ایران بوجود آمد. نسل جدیدی از نمایشنامه‌نویسان، کارگردانان و بازیگران پا به عرصه گذاردند و متناسب با آن معماری تازه‌ای هم در سر و شکل تئاتر قوام یافت. تماشاخانهٔ سنگلج هنوز هم جزو معماریهای کم‌نظیر تئاتر ایران است که معمار آن مهندس یوگنی آفتاندیلیان بود. او بعدها دو تالار مهم دیگر هم ساخت: تالار وحدت(رودکی) و تالار فخرالدین اسعد گرگانی(تئاتر گرگان). روند ساخت و ساز تئاترهای دولتی با تأسیس اداره تئاتر، تئاترشهر و کارگاه نمایش ادامه یافت اما از سویی دیگر تئاترهای خصوصی بیشتر در انحصار برنامهٔ دسته‌جات و گروه‌های موسوم به لاله‌زاری و کاباره‌ای درآمده بود. با وقوع انقلاب و آغاز جنگ تحمیلی، تئاتر و تماشاخانه‌ها کمتر مجالی برای استقبال عموم یافت. این وضعیت تا چند سال بعد و بازسازی ویرانی‌ها هم ادامه یافت. در این مدت و طی دهٔ ۶۰ و ۷۰ برگزاری جشنواره تئاتر فجر سهم بسزائی در رونق و حیات تئاتر داشته است. چند سالی است که روند ساخت و ساز تماشاخانه‌های خصوصی و دولتی سرعتی بیش از گذشته یافته است. پژوهش پیش رو، فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران، معرفی کلیهٔ اماکن اجرای نمایش در سطح کشور است.

۳

بیش از ۹۰ درصد یافته‌های این پژوهش، میدانی است و باقی آن با مراجعه به اسناد و کتابخانه‌ها و مراجع معتبر تهیه شده است. یافته‌ها شامل معرفی کلیهٔ آمفی‌تئاترها و سالن‌های موجود در شهرهای مختلف ایران است که بصورت فعال و یا غیرفعالند که در حال حاضر در دسترس

عموم قرار دارند و یا دسترســـی به آن برای عموم ممکن اســـت و به ویژه قابلیت اجرای تئاتر دارند. این معرفی به انضمام نقشه تماشاخانه‌ها، اطلاعات رقمی هر سالن و تصاویر از نماهای عمومی و جزئی آن است. این اماکن معمولا زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهرداری، آموزش و پرورش، بخش خصوصی و یا نهادهای دانشگاهی هستند. اما غیر از این، نهادهایی دیگر نیز بعضا واجد سالنهایی برای اجرای تئاتر هستند؛ نهادهایی نظیر هلال احمر، سپاه، بسیج، استانداری و فرمانداری. عموم اماکنی که در شهرهای مختلف مشهور به اجرای تئاتر هستند و گروه‌های تئاتری در آن اجرا داشـــته‌اند زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار دارند و از این نظر این پژوهش دربرگیرندهٔ اطلاعات دقیق تمامی این اماکن اســـت. پس از این شـــهرداری‌ها و آموزش و پرورش و اماکن دانشـــگاهی به ترتیب در اولویت موضوع قرار دارند. به دلیل آنکه سالنهای زیرمجموعهٔ آموزش و پرورش و اماکن دانشگاهی عموما برای استفادهٔ دانش‌آموزان و دانشجویان در نظر گرفته شده‌اند دسترسی دیگر نهادها و عموم مردم به آنها کمتر امکانپذیر است. با این وجود این نهادها نیز چنانچه آمفی‌تئاترهایشان واجد امکانات موثری بوده مانع پژوهش و مطالعهٔ ما نگردیده و از قلم نیفتاده‌اند. به سخن دیگر، گرچه پژوهش حاضر دربرگیرندهٔ اطلاعات جامع تمامی تالارهای فعال در زمینهٔ نمایش کشور است با اینحال در بسیاری موارد از تالارهای غیرفعالی که امکان تهیهٔ اطلاعات جامع و دقیق از آنها وجود داشته نیز غفلت نشده و به گستردگی پژوهش افزوده است.

۴

گزارشـــها دربارهٔ معماری، ابزار و وسایل کاملا با دقت ثبت شـــده و مربوط به وضعیتی است که در همان روز و ساعت بازدید مشاهده شده است. مثلا مواردی نظیر تعداد پرژکتورهای شبکهٔ نورخان و یا منابع نوری سالم همواره در معرض تغییر است. گاهی ممکن است دیمر بنا به دلایلی موقتا در دسترس نبوده باشد. به همهٔ این موارد اشاره شده و هدف این بوده تا تصویری شفاف از همان وضعیت مشاهده شده به نظر مخاطب برسد.

اول هر بخش پس از مقدمه‌ای کوتاه درباره موقعیت جغرافیایی استان و وضعیت تئاتر و تماشاخانه‌های آن، فهرست تالارهای هر استان، چه فعال و چه غیرفعال، آمده که این فهرســـت بر اســـاس حروف الفبا به ترتیب نام شهرستانها منظم شده است. در هر فهرست ردیفهایی که با رنگی، غیر از رنگ زمینه برجسته شده نشان دهندهٔ آن است که در صفحات بعد بطور مشروح و مبسوط بدانها پرداخته شده و این یعنی تمامی تالارهای فعال و همچنین عموم تالارهایی که پیش از این فعال بوده‌اند و یا قابلیت فعالیت دارند اما تا کنون مورد استفاده قرار نگرفته‌اند و در این زمینه پتانسیل‌های بالقوه محسوب می‌شوند. اطلاعات جامع هر تماشاخانه شامل چهار بخش است: داده‌های توصیفی، رقمی، تحلیلی، کلی و جزئی هر تالار.

در عکاسی از فضاهای داخلی و خارجی برای آنکه تصاویر به واقعیت، دید طبیعی چشم انسان، نزدیک‌تر باشد و ماهیت مستندگونهٔ آن حفظ شود از لنز واید پرهیز شد و برای عموم تصاویر از لنز نرمال استفاده گردید. تصاویر شامل نماهای کلی و جزئی و زوایای مختلف تالار تماشا و صحنه، سقف صحنه، اتاق فرمان، سقف سالن تماشا، سالن انتظار و نمای بیرون تالار، بالکن، پشت صحنه و امکانات فنی است. از تصاویر جزئی هم عموما این اطلاعات قابل مشـــاهده و برداشت خواهد بود: پوشش کف و دیوارها، اتاق گریم و فضاهای اضافی پشت صحنه، موقعیت اتاق فرمان، موقعیت دستگاه ویدئو پروژکشن و پرده نمایش، موتور مکانیکی پرده، چیدمان صندلی و مبلمان تالار، سیستم خنک‌کننده و گرمایش، تجهیزات آتش‌نشـــانی، پلکان سن، راهروهای سالن تماشـــا، دیمر نور و میکسر صدا و امکانات خاصی نظیر درب ویژهٔ دکور و راهروی پشت صحنه؛ نقشـــهٔ ترسیمی تالار و پلان شماتیک هم بخشی دیگر از اطلاعات تصویری است. نقشهٔ ترسیمی، بیشتر به مراد استفاده کنندگان اهل هنر تهیه شـــده تا مثلا به طور ویژه معماران و مهندسان عمران. پلان شماتیک هم برای معرفی کلیت فضای صحنه و تالار و ورود و خروجها آورده شده.

پلانهایی که ترســـیم شـــده، عموما پلانهایی اســـت که با مراجعهٔ حضوری گروه پژوهش در داخل تالار برداشت شده و این با نقشهٔ معماری ساختمان و یا تالار ممکن است تفاوت داشته باشد. نقشه معماری در اینجا منظور نقشه‌ای است که ساختمان یا تالار بر اساس آن ساخته شده اســـت. این نقشه‌ها ممکن است توسط پیمانکاران، بنا بر ملاحضاتی، هنگام ساخت بنا، بطور دقیق، اجرا نشده باشد. بنابراین اندازه‌ها و ابعادی که پلانهای این کتاب بر اســـاس آن ترســـیم شده مربوط به پس از ســـاخت و احداث سالن است و بر اساس وضعیت موجود و شکل فعلی و اجراشدهٔ تالارهاست. در مواردی نظیر تالار فخرالدین اسعد گرگانی به واسطهٔ ارزش تاریخی و دقت کم‌نظیر معماری آن، همان نقشه و پلان اصلی معماری آورده شده است.

۵

تا کنون اطلاعاتی با جامعیت پژوهش حاضر از تماشاخانه‌های کشور وجود نداشته است. تنها کتاب در این زمینه همان «تماشاخانه‌های تهران از ۱۲۴۷ تا ۱۳۸۹ خورشـــیدی» است که توسط همین نگارنده و خانم آقاحسینی نگاشته شده که ۶ سال پیش منتشر شد؛ با اینکه خیلی زود نایاب شد اما تا کنون رغبت و مجالی برای انتشار مجددش نیافته‌ایم.

در به ثمر رســـیدن این اثر، تلاش گروه مهندســـان نقشه و دقت چشم‌فرسای مسعود نوروزی در گرافیک و صفحه‌آرایی سهمی به سزا داشته اســـت. در همهٔ مراحل انجام کار، نگاه دقیق و شـــکیبای آقای جلال تجنگی همراه اثر و گروه پژوهش بوده و بسیار مؤثر واقع شده است. لطف بی‌دریغ مجید داخ در تهیهٔ فهرســـت اولیهٔ تالارها بسیار کمک‌رســـان بود. انجام این پژوهش اگر با حساسیت فرهنگی و درایت آقای مهدی شفیعی، مدیرکل هنرهای نمایشی نبود، شاید هیچگاه به ثمر نمی‌رسید. همچنین حمایت رئیس انجمن هنرهای نمایشی ایران، آقای بهداروند، کارکنان این انجمن و کارکنان اداره کل هنرهای نمایشی بسیار راهگشا بود. از همت عالی همهٔ آنان سپاسگزاریم.

حفظ و نگهداری تماشاخانه‌ها

یکی از مســـائل عمده‌ای که کارکرد تالارهای ادارات فرهنگ و ارشـــاد اسلامی در شهرستانها را تحت تأثیر قرار می‌دهد استفاده مکرر دیگر ارگانها و نهادهای دولتی و غیردولتی شهر نظیر فرمانداری، شهرداری، آموزش و پروش، از آنهاست. استفادهٔ مکرر این نهادها بر استهلاک بنا و تجهیزات تالارها می‌افزاید در صورتی که در اغلب موارد آنها بصورت کاملا رایگان از این تالارها برای برگزاری ســـخنرانی و همایش‌های مختلف اســـتفاده می‌کنند. عموما ایشان چندان در قید کمک به تجهیز یا لااقل تقبل بخشی از هزینه‌های مربوط به حفظ و نگهداری تالار هم نیســـتند. این در حالی اســـت که اداره فرهنگ و ارشاد شهرستان هم بواسطهٔ ملاحظات مختلف چندان قدرت منعی در برابر ایشان نمی‌تواند داشته باشد.

یکی دیگر از عمده مشـــکلات تالارهای بازدید شـــده در همهٔ اســـتانها و شـــهرها عدم صرف یا تخصیص هزینه به منظور حفظ و نگهداری تالارهاســـت. بیشـــتر این تالارها با کیفیتهای متفاوت طی یکی دو دههٔ اخیر ساخته شده‌اند یعنی عمر بیشترشان شاید به بیست سال نرسد با اینحال به علت عدم وارســـی و هزینهٔ به موقع برای حفظ و نگهداری آن در برخی موارد بســـیار مســـتهلک و فرسوده شده‌اند. از جملهٔ موارد فرســـودگی که در بیشتر آنها مشـــترک است به این شرح است: عدم ایزوگام به موقع پشت بام و نم‌زدگی دیوارها و سقف، پوسیدگی و یا از کار افتادگی سیستم تهویه و گرمایشی و خنک‌کننده، فرسودگی صندلی‌های سالن تماشا و از نظر فنی از کار افتادن و نیاز به تعمیر تجهیزات اتاق فرمان از جمله میزکنترل نور و صدا. باز در برخی موارد کار تا آنجا پیش رفته که هزینهٔ آب و برق مدتها پرداخت نشده و باعث قطعی نیازهای اولیه و بالنتیجه متروک ماندن تالاری شده است. یک نکتهٔ بسیار مهم در افزایش سرعت استهلاک و بالابردن هزینه‌های مربوط به تجهیزات فنی، از جمله دیمر نور و میکسرصدا در اتاق فرمان، عدم آشنایی کارکنان و یا هنرمندان با این تجهیزات است. چنانکه به نظر میرسد ارائهٔ یک برنامه‌ریزی ساده برای آموزش نحوهٔ کار کارکنان سمعی بصری و یا واحدهای فرهنگی هنری ادارات فرهنگ و ارشاد و فعالان انجمن هنرهای نمایشی شهرستانها با این دستگاه‌ها بیش از هر مورد دیگری کارساز خواهد بود.

عمده تجهیزات آتش نشـــانی تالارهای مورد پژوهش کپسول آتش‌نشانی و ســـپس شستی‌هشدار دهنده و سیستم اعلان آتش و پس از آن فایرباکس اســـت که عموما هم این تجهیزات فعال نیســـتند یعنی حتی برای یکبار پس از احداث ساختمان مورد آزمایش قرار نگرفته‌اند. چه بسا شلنگ‌های آب فایرباکس‌ها پوسیده و نشتی داشته باشند. در برخی موارد کارکنان مجتمع‌های فرهنگی و مسئولان تالارها به طرز کار با کپسول آتش‌نشانی مسلط نیستند که قاعدتا این مشکل هم براحتی با هماهنگی واحدهای آموزش آتش‌نشانی در شهرها و استانهای مختلف برای کارکنان ادارات ارشاد و هنرمندان قابل رفع خواهد بود.

پرده‌های مکانیکی در تالارهایی که کار نمی‌کنند و نیاز به تعمیر دارند عموما از ناحیهٔ موتور و سیم بکسلشان نیاز به تعمیر دارند. برخی تالارها از فضای پشت صحنه بی‌بهره‌اند برخی دیگر فضای پشت صحنه‌اشان راه به بیرون از تالار ندارد. یعنی اگر حین اجرای اثر ضرورتی برای عوامل پشت صحنه پیش بیاید تنها راه خروج از مقابل دیدگان تماشاگران خواهد بود. برخی تالارها فاقد بالابر جهت تعویض و تجهیز پرژکتورهایند. غیر از این موارد که به صورت مشترک در عموم تالارها به عنوان مسائل و مشکلات اصلی شناخته شد بصورت جزئی در مقدمهٔ هر استان و باز به صورت جزئی‌تر در بخش توضیحات هر تالار، بررسی و اشاره شده است.

راهنمای تماشاخانه‌ها

صحنه نمایش با توجه به شکل ارتباطی میان تماشاگر و صحنه به طور عمومی به این اشکال قابل تقسیم است: یک سویه، دو سویه، سه سویه، میدانی و محیطی. صحنهٔ قاب‌عکســـی یا پروسنیوم، رایج‌ترین نوع صحنه و به صورت یک سویه است. این نوع صحنه تحت تأثیر رنسانس و توجه به ژرفانگری و پرسپکتیو بوجود آمد. پرسپکتیو ابتدا در نقاشی تأثیر عمیق و گسترده‌ای گذارد و پس از سرایت به معماریِ تئاتر، معماران ایتالیایی در عوضِ قاب گرفتنِ نقاشی، صحنه را قاب گرفتند و به قاب عکسی یا پروسنیوم شهرت یافت. از اواسط قرن بیستم BLAK BOX هم به عنوان معماری تازه‌ای برای تئاتر در سراسر جهان فراگیر و محبوب هنرمندان شد. با توجه به انواع چیدمان جایگاه تماشا، بهترین بلک‌باکس‌ها سالن‌هایی هستند که امکان چیدمان سه سویه، دوسویه، یکسویه، میدانی و محیطی را فراهم می‌سازند. در صحنهٔ میدانی تماشاگران گرداگرد صحنه را احاطه می‌کنند و در صحنهٔ محیطی، تماشاگر در محیط اجرا قرار می‌گیرد و پیرامون تماشاگر تبدیل به صحنهٔ نمایش می‌شود.

تالار قاب عکسی فخرالدین اسعد گرگانی

بلک باکس شمس؛ بجنورد

تالار میدانی؛ قم

گزارش‌ها دربارهٔ معماری، ابزار و وســـایل کاملا با دقت ثبت شـــده و مربوط به وضعیتی است که در همان روز و ساعت بازدید مشاهده شده است. مثلا مواردی نظیر تعداد پرژکتورهای شبکهٔ نورخان و یا منابع نوری سالم همواره در معرض تغییر است. گاهی ممکن است دیمر بنا به دلایلی موقتا در دسترس نبوده باشد. به همهٔ این موارد اشاره شده و هدف این بوده تا تصویری شفاف از همان وضعیت مشاهده شده به نظر مخاطب برسد. در جدول زیر اصطلاحات و واژه‌های استفاده شده و معانی موردنظر آمده است.

تالار

آمفی‌تئاتر، تالار اجتماعات و سالن، عموما، با نام تالار آمده است

فعال/ غیرفعال

معیار فعال و غیرفعال، صرفا بر حســـب فعالیت‌های تئاتری و دسترســـی عموم به تالارهاست. ممکن است تالاری که در اینجا "غیرفعال" عنوان شده در سایر زمینه‌های هنری و فرهنگی فعال به شمار آید و یا به دلیل تعلق به نهادهایی نظیر آموزش و پرورش و دانشگاه، صرفا در دسترس دانش‌آموزان و دانشجویان بوده و در موارد معدودی در دسترس عموم باشد.

چندمنظوره

یعنی در تالار موردنظر علاوه برا اجرای تئاتر، برگزاری کنسرت، برگزاری همایش و جلسات اداری و آموزشی و سخنرانی هم معمول است

مالک

شخص حقیقی و یا حقوقی صاحب تالار یا مِلک

بهره‌بردار

شخص حقیقی و یا حقوقی که در حال حاضر از تالار یا مِلک استفاده می‌کند و یا در رهن و اجارهٔ اوست

مجموعه مستقل

به تماشاخانه‌هایی گفته می‌شود که جزو بخشی از فضاهای اداری و یا غیراداری دیگر نیست.

طبقهٔ همکف

در مجتمع و یا ساختمانهای آپارتمانی، طبقات به این ترتیب شمرده شده: طبقهٔ همکف، طبقهٔ اول، طبقهٔ دوم، و تا آخر

نوع صحنه

تالارهای این پژوهش عموما بر دو نوع است یکی قاب عکسی که همان پروسونیوم ایتالیایی است و از قرن هفدهم در معماری تئاتر متداول شده است. البته در بسیاری موارد این پژوهش، تالارها، قواعد صحنه قاب عکسی را ندارند اما با اغماض بدین عنوان نامیده شده‌اند. دیگری نوع BLACK BOX یا همان جعبه سیاه است که در قرن بیستم متداول شده است. در برخی موارد هم نوع صحنه، سمینار عنوان شده و یعنی برای اجرای تئاتر معمول و مناسب نیست.

پوشش کف و دیوارها

منظور ظاهر دیوار یا کف صحنه و تالار اســـت و از این نظر با جنس کف و یا دیوار متفاوت اســـت. چه اینکه ممکن است جنس دیوار، آجر باشد اما پوشش آن MDF

تجهیزات آتش‌نشانی

عموما بر سه نوع است؛ کپسول آتش نشانی که از یک لیتری تا ۱۴ لیتری آن سبک محسوب می‌شود و انواع بزرگتر آن نظیر ۵۰ لیتری، سنگین و بصورت چرخ‌دار است. شستی هشداردهنده عموما جعبه‌های کوچکی نصب شده در راهروها، دیوار سالن، کنار دربهای ورود و خروج تالار و اتاق فرمان هستند که با شکسته شدن شیشهٔ مخصوص پیامی به مرکز آتش نشانی ارسال می‌کند و پس از آن عملیات برنامه‌ریزی برای خاموشی آتش آغاز خواهد شد.

FIRE BOX جعبه آب آتش نشانی و یکی از بهترین سیستمها برای خاموش کردن آتش است که در محلهایی نظیر راه پله‌های اضطراری، کنار دربهای ورودی تالار یا دیوار کنار صحنه نصب شده و شامل لوله‌های شلنگ قطوری است که آتش نشانان نیز در خاموش کردن آتش از آن استفاده می‌کنند

گرمایش و خنک کننده

هواساز یکی از اصلی‌ترین دستگاه‌های تهویه مطبوع، برای تامین هوای مطبوع و با دستیابی به دما و رطوبت مناسب است. در چیلرها، از آب جهت انتقال سرما یا گرما استفاده میشود و باعث خنک شدن یا گرم شدن محیط می‌گردد. تفاوت آنها با کولرهای گازی در این است که دارای توان و ظرفیت بسیار بالاتری است. ایرواشر دستگاهی است که برای غبارگیری و زدودن آلودگی هوا، رطوبت زنی، رطوبت‌گیری و خنک‌سازی هوا به کار می‌رود. معمولا ایرواشر بصورت مستقل و یا بعنوان جزیی از هواسازها و دیگر سیستمهای تهویه مطبوع مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. کولرگازی و اسپیلت هم انواع مختلفی دارد که دیواری، ایستاده و پرتابل (قابل حمل) از آن جمله‌اند. هنوز هم در برخی تالارهای نمایش از بخاری گازسوز به عنوان تنها سیستم گرمایشی استفاده می‌شود که به هیچ وجه ایمن نیست.

پرده

منظور پرده‌های مخمل جلوی صحنه است که ممکن است کناره‌رو یا بعضا بالاپایین رونده باشند و ممکن است سیستم جمع و باز شدن آن بصورت دستی و بوسیلهٔا اهرم امکان‌پذیر باشد یا مکانیزه و تنها با فشار کلید یا شاسی، بطور مکانیکی و به کمک موتور الکتریکی و سیم‌بکسل متصل به آن انجام پذیرد. موتور دیجیتالی هم نوع جدیدتری است که بدون سیم‌بکسل کار می‌کند.

جاذب صوتی و عایق صوتی

جاذب صوتی(Acoustic Absorber) و عایق صوتی (Acoustic Isolator) از نظر فنی با یکدیگر تفاوت دارند. جاذب‌های صوتی از نویز موجود در فضای ساختمان می‌کاهند اما در جلوگیری از ورود نویز به داخل ساختمان چندان مؤثر نیستند. در عین حال برای جلوگیری از ورود اصوات بیرون به درون ساختمان از عایق استفاده می‌شود.

دیمر

کنترل نور در اغلب اتاق فرمان‌ها بوسیلهٔ دیمر انجام می‌گیرد. دیمر سیستم کاهنده و یا افزایندهٔ روشنایی منابع نوری است.

نورافکن

همان نور تخت است که تنها به منظور روشنایی صحنه و نور عمومی استفاده می‌شود.

پروژکتور اسپات(نقطه‌ای)

بوسیلهٔ لنز محدبی که مقابل منبع نوریش قرار داده شده اشعه‌های متمرکزی بر صحنه می‌تابد.

پروژکتور پروفیل اسپات

دو لنز دارد که قدرت تمرکز نوری را به کیفیت دقیقتری بر صحنه می‌تاباند.

فالو اسپات‌ها

تعقیب‌کننده‌های نوری هستند که به صورت دستی یا موتوری و پنل کنترل هدایت می‌شود.

نورهای ترنر

بیشتر برای زدودن سایه‌های اضافی در اقسامی نظیر سه، چهار و شش کاسه‌ای کاربرد دارند.

عموما لامپ‌های پروژکتورها ۵۰۰، ۱۰۰۰ و ۲ هزار وات هستند.

آمپلی‌فایر و میکسر

صدای تولیدی هر منبعی توسط آمپلی فایر تقویت و تفکیک می‌شود. میکسرهای صوتی لاین‌های مختلف صدا را پس از ترکیب، در قالب یک صدا خارج می‌کند و در طول این فرایند دامنهٔ صداها تغییر می‌کند و با پردازشگرها، تغییراتی در آن ایجاد می‌شود. این صدا سپس به بلندگوها ارسال می‌شود. در این میان پاورها هم تقویت‌کننده هستند.

طول سرتاسری
درازترین فاصله از دیوار انتهای صحنه تا دیوار انتهای سالن تماشا

عرض سرتاسری
همراستا با ردیفهای جایگاه تماشاگران شامل درازترین فاصله بین دو دیوار سالن تماشا. گاهی ممکن است اندازهٔ عرض سرتاسری و دهانهٔ صحنه و عرض سن یکی باشد.

دهانه صحنه
فاصلهٔ عرضی بین دو دهانهٔ صحنه

عمق سن
درازترین فاصله از دیوارهٔ انتهای صحنه تا لبهٔ سن؛ یعنی شعاع آپرون هم جزو آن است

عرض سن
فاصلهٔ عرضی بین دیوارهای صحنه

ارتفاع صحنه
درازترین فاصله از کف سن تا سقف تالار

ارتفاع قابل دید صحنه
متناسب با نوع صحنه شامل فاصلهٔ کف سن تا زیر تاج پروسنیوم یا قاب صحنه، سقف تالار، شبکهٔ فلزی نور سقف است. به طور کلی ارتفاع قابل دید صحنه شامل بیشترین ارتفاعی است که تماشاگر ردیف اول از کف سن تا بالا می‌بیند.

ارتفاع سن
اختلاف سطح بین کف سالن تماشا تا کف صحنه

ارتفاع سالن در جلو
فاصلهٔ کف تا سقف سالن تماشا که از جلوی ردیف اول اندازه‌گیری شده

ارتفاع سالن در انتها
فاصلهٔ کف تا سقف سالن تماشا که از پشت ردیف آخر اندازه‌گیری شده

تعداد پلکان سن
تعداد پلکانی که از کف سالن تماشا برای رسیدن به کف صحنه تعبیه شده

تعداد پلکان کف سالن
چیدمان ردیفهای تماشاگران در سالنهای تماشا یا بر حسب شیب ۳۰ تا ۴۵ درجه است یا بوسیلهٔ پلکان‌ها صورت می‌گیرد. اغلب در این حالت بر روی هر پلکان یک ردیف صندلی چیده می‌شود.

تعداد ردیفها
تعداد ردیف‌های جایگاه تماشاگران

فاصله بین دو ردیف
فاصلهٔ پشت تا پشت صندلی‌های بین دو ردیف

ابعاد صندلی
ابعاد نشیمن صندلی تماشاگران

عرض راهرو
عرض راهرو سالن تماشا که محل رفت و آمد تماشاگران است

* در جدول اندازه‌ها، اساس «متر» است و البته بدیهی است که ۸. یعنی ۸۰ سانتی‌متر.

جدول اصطلاحات متداول تماشاخانه‌ها	
اصطلاح پارسی	**اصطلاح انگلیسی**
پیش صحنه؛ قوس جلوی صحنهٔ نمایش	Apron
جایگاه محور اتصالات؛ محورهای کنار صحنه برای استقرار وزنه‌های تعادل	Arbor pit
سالن تماشا؛ جایگاه تماشاگران	Auditorium
پشت صحنه؛ فضای پنهان از دید تماشاگر که در اختیار بازیگران و عوامل قرار دارد	Back of house (BOH), backstage
بالکن؛ طبقهٔ بالا از متعلقات سالن تماشا	Balcony, Circle, Mezzanine, Tier
محافظ بالکن؛ نردهٔ محافظ بالکن	Balcony rail
میلهٔ نور؛ میله‌هایی که پروژکتور بر رویشان نصب می‌شود و در دیوارهای مقابل یا کنار صحنه تعبیه شده‌اند	Box boom
اتاقک تماشا؛ اتاقک‌های مجزا در گرداگرد بالکن، شامل دو تا دوازده صندلی برای تماشاگران	Box, opera box
اتاق فرمان	Control room
راهروی نورخان	Crossover
کف صحنه	Deck
کورهٔ صحنه؛ بالای سقف صحنه؛ جایگاه آویزِ ابزار ماشینری	Fly, fly loft, fly tower, loft, stage tower
ریل وزنه‌های تعادل؛ سیستم بالابرنده و نگهدارنده با وزنه‌های تعا د ل	Fly rail, index rail, locking rail
جایگاه فالو اسپات؛ پروژکتورهای تعقیب‌کننده	Followspot booth
صحن جلوی سن	Forestage
شبکه فلزی جلوی صحنه؛ شبکه فلزی سقف پیش صحنه	Forestage grid
سالن انتظار	Front of house (FOH)
نورخان؛ راهرو، پل و مسیرهای نصب نور و تجهیزات سقف صحنه	Gallery(Stage), Bridge; jump
بالکن‌های کنار صحنه	(Gallery(Auditoriom
شبکه فلزی؛ شبکهٔ فلزی سقف صحنه	Grid, gridiron
سالن تماشا	House
گربه‌رو؛ مسیر اختصاصی برای تنظیم نورهای سقف	Lighting catwalk
اپراتور صدا؛ جایگاه اپراتور صدا	Mix position
ارکسترا	Orchestra
جایگاه ارکستر	Orchestra pit
پایین ارکستر	Parterre, parquet circle, orchestra circle
محور اتصال وزنه‌ها	Pin rail
مرز صحنه	Plaster line
اتاقک پروژکشن	Projection booth
قاب صحنه، تاج صحنه	Proscenium, proscenium arch, proscenium opening, pros
اتاق فنی؛ اتاق مدیر صحنه؛ اتاق مجاور سالن تماشا	Proscenium box, stage box
دیوار قاب صحنه	Proscenium wall
آرامگاه؛ اتاقک حائل میان سالن تماشا و سالن انتظار، فضایی که مانع ورود سر و صدا و نور سالن انتظار به سالن تماشا می‌شود	Sound and light lock (SLL)
صحنه؛ فضایی از سن که در منظر تماشاست	Stage
سن؛ سن، قاب صحنه، نورخان، بالها و فضاهای مرتبط به آن	Stage house

Stalls	جای گروه ارکستر؛ همان ارکسترا، به گویش بریتانیایی
Standing room	جای تماشاگران سرپا
Trap room	کَنده؛ اتاقک زیر سن
Seating wagon storage	سن متحرک؛ بوسیلهٔ موتورهای مکانیکی روی ریل سن‌های اصلی و جانبی حرکت می‌کنند
Wing(s)	بال(ها)؛ بالهای چپ و راست صحنه

راهنمای نشانه‌های تصویری نقشه

درب دولنگه

آلودگی صوتی

پنجره

صندلی

میزان اختلاف ارتفاع از کف سالن

پلکان و جهت دسترسی

درب یک لنگه

فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران

استان قم

استان قم

استان قم با وسعتی معادل ۱۱۲۴۰ کیلومتر مربع از شمال به جلگه ورامین و شهر ری از استان تهران و ساوه از استان مرکزی و کاشان از استان اصفهان و کویر نمک و از غرب به شهرستان‌های آشتیان و تفرش از استان مرکزی محدود است. کلانشهر قُم، در ۱۲۵ کیلومتری جنوب تهران واقع شده‌است. شهر قم مرکز استان قم و نیز مرکز شهرستان قم است.

تعزیه از نمایشهای با سابقهٔ طولانی در قم به شمار می‌آید. نمایش به شیوهٔ نوین و بطور جدی در قم، در پایان دههٔ چهل با گشایش خانه جوانان هلال احمر و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان پا گرفت. سالن آل یاسین مدرسهٔ حکیم نظامی، سالن دبیرستان ششم بهمن(صدوق)، چهارم آبان(آیت‌الله کاشانی فعلی) و حکمت از جملهٔ دیگر اماکن نمایش در این دوره اســـت. تئاتر در این شـــهر به سال ۱۳۵۱ با شکل گیری نخستین جشنواره داخلی رونقی بیش از پیش یافت. از سال ۱۳۷۵ و نخستین دورهٔ جشنواره استانی تئاتر قم با شوری تازه و نسلی پرکار جانی دوباره یافت. با این وجود هنوز تالارهای نمایش قم از استانداردهای مناسبی برخوردار نیست. عمده‌ترین مشکل تالار آوینی برای اجرای تئاتر عمق کم آن است. به نظر تالار ماه ســـازمان ورزش و جوانان با اینکه از نظر امکانات مهجور افتاده اما بیش از بقیهٔ تالارها به کار تئاتر بخورد. البته احداث تالار مرکزی غنیمتی درخور برای تئاتر قم محسوب می‌شود چه اینکه بناست تئاترشهر قم نیز باشد. تالار مرکزی این بنا با معماری منحصر بفرد و فضاهای متعدد صحنه و پشت صحنه و جایگاه تماشا امکانات ویژه‌ای برای تئاتر خواهد داشت. همچنین تالار میدانی که در طبقهٔ زیرزمین همین بنا واقع شده در کل ایران منحصربفرد است. این تالار بصورت میدانی، بسیار با سلیقه و زیبا، با سن گرد، آکوستیک شده، طراحی شده که تا کنون نظیرش در تئاتر ایران سابقه نداشته است. با این حال بنای تالار مرکزی هنوز بهره‌برداری نشده و زمزمه‌های واگذاری آن به بخش خصوصی باعث بروز نگرانی هنرمندان و مسئولان فرهنگ و ارشاد اسلامی قم شده است. سایر تالارهای قم با اینکه، از نظر معماری، چندان مناسب اجرای تئاتر نیستند اما در حال حاضر تنها اماکن نمایش این شهر محسوب می‌شوند.

تالارهای استان قم

تالارهایی که در ردیف‌هایی با رنگی غیر از رنگ زمینه برجسته شده به همین ترتیب، در صفحات بعدی به صورت مشروح توصیف و تحلیل شده است. اهمیت تالارهای برجسته شده بواسطهٔ اجرای نمایش و قابلیت‌های نمایشی آنها بوده است و باقی صرفا جنبهٔ آماری دارد. تعداد تالارهایی که در استان قم قابلیت اجرای نمایش دارند ۹ تالار است که از این تعداد در حال حاضر ۵ تالار در زمینهٔ اجرای نمایش فعال محسوب می‌شوند.

ردیف	شهرستان	نام تالار - سال تأسیس	مالک	وضعیت	نوع صحنه	ظرفیت	شماره تماس
۱	قم	تالار شهید آوینی - ۱۳۸۹	فرهنگ و ارشاد اسلامی	فعال	قاب عکسی	۲۵۰	۰۲۵۳۲۱۱۴۲۷۱
۲	قم	تالار اصلی(تئاتر شهر) - ۱۳۹۶	فرهنگ و ارشاد اسلامی	بهره برداری نشده	قاب عکسی	۴۹۸	۰۲۵۳۲۱۱۴۲۷۱
۳	قم	تالار میدانی(تئاترشهر) - ۱۳۹۶	فرهنگ و ارشاد اسلامی	بهره برداری نشده	میدانی	۱۴۱	۰۲۵۳۲۱۱۴۲۷۱
۴	قم	تالار اجتماعات (تئاتر شهر) - ۱۳۹۶	فرهنگ و ارشاد اسلامی	بهره برداری نشده	قاب عکسی	۲۰۰	۰۲۵۳۲۱۱۴۲۷۱
۶	قم	تالار انجمن هنرهای نمایشی - ۱۳۸۰	فرهنگ و ارشاد اسلامی	بهره برداری نشده	قاب عکسی	۷۰	۰۲۵۳۲۱۱۴۲۷۱
۷	قم	تالار همایش بعثت - ۱۳۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	فعال	قاب عکسی	۲۶۳	۰۲۵۳۶۵۶۴۵۷۰
۸	قم	پلاتو ماه - ۱۳۸۰	اداره کل ورزش و جوانان	فعال	بلک باکس	۶۰	۰۲۵۳۶۵۶۴۵۷۰
۹	قم	پلاتو سوره - ۱۳۹۳	حوزه هنری	فعال	بلک باکس	۶۰	۰۲۵۳۷۷۴۷۷۰۰
۱۰	قم	تالار دانشگاه - ۱۳۸۴	دانشگاه علمی کاربردی	فعال	قاب عکسی	۱۲۰	۰۲۵۳۷۲۰۹۳۳۰
۱۱	قم	تالار غدیر	اداره کل کتابخانه ها	غیرفعال	قاب عکسی	۲۵۰	۰۲۵۳۷۲۰۲۳۹
۱۲	قم	تالار هنر	سازمان تبلیغات	غیرفعال	قاب عکسی	۲۵۰	۰۲۵۳۷۱۱۶۰
۱۳	قم	تالار قدس	سازمان تبلیغات	غیرفعال	قاب عکسی	۲۵۰	۰۲۵۳۷۱۱۶۰
۱۴	قم	تالار همایشهای شهرداری	شهرداری	غیرفعال	قاب عکسی	۴۰۰	۰۲۵۳۷۸۳۱۵۴۰
۱۵	قم	تالار معصومیه	استانداری	غیرفعال	قاب عکسی	۱۰۰۰	۰۲۵۳۷۷۱۶۲۰۱
۱۶	قم	آمفی تئاتر ونوس	خصوصی	مناسب تئاتر نیست	سینمایی	۳۰۰	۰۹۱۲۱۵۳۱۷۶۰
۱۷	قم	تالار شیخ مفید	دانشگاه قم	غیرفعال	سمینار	۶۸۰	۰۲۵۳۲۱۰۳۰۰۰

• معیار فعال و غیرفعال، صرفا بر حسب فعالیت‌های تئاتری و دسترسی عموم به تالارهاست. ممکن است تالاری که در اینجا «غیرفعال» عنوان شده در سایر زمینه‌های هنری و فرهنگی فعال به شمار آید و یا به دلیل تعلق به نهادهایی نظیر آموزش و پرورش و دانشگاه، صرفا در دسترس دانش‌آموزان و دانشجویان بوده و در موارد معدودی در دسترس عموم باشد.

تالار آوینی مجتمع فرهنگی هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی

تالار آوینی مجتمع فرهنگی هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۸۹ خورشیدی
مالک و بهره بردار	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی قم
وضعیت اجرای نمایش	فعال
کاربری سالن	چند منظوره
محل استقرار	داخل مجتمع طبقهٔ سوم
نشانی	خیابان جمهوری، نبش خیابان ۲۸،اداره کل فرهنگ و فرهنگ و ارشاد اسلامی
تلفن	۲۱۱۴۲۷۱پیش شماره: ۰۲۵۳

نقشه شماتیک

صحنه	
نوع صحنه	قاب عکسی
پوشش کف صحنه	موکت
پوشش دیوارهای صحنه	MDF
پرده	کناره رو، مکانیزه، مخمل، موتور پرده به تعمیر نیازدارد.
سالن تماشا	
پوشش دیوارها	MDF
صندلیها	تاشو، فلزی با رویهٔ مخمل قرمز
پوشش کف	موکت
اتاق فرمان	پشت جایگاه تماشا، مشرف به سن
اتاق گریم	پشت صحنه، تجهیز نیست
تجهیزات آتش نشانی	کپسول آتش‌نشانی و شستی هشدار دهنده و Fire box
گرمایش و خنک‌کننده	چیلر
تجهیزات نور و صدا	
نور	۱۳ دستگاه اسپات، ۲ دستگاه moving، ۵ دستگاه ترنر ۴ کاسه‌ای، ۲ نورافکن تخت
میز کنترل نور	دیمر ۱۲ خط Lite Puter
میز کنترل صدا	میکسر ۲۶ خط Dynacord
فنی	تکنسین نور و صدا آقای مکرمی است. دستگاه بی‌سیم برای ارتباط اتاق فرمان با عوامل اجرایی روی صحنه وجود دارد.

توضیحات

راهروی پشت صحنه برای ارتباط طرفین صحنه دارد. مناسبترین مسیر انتقال دکور به صحنه از طریق دربهای ورودی سالن است. دوربین مدار بسته دارد. یک دستگاه پروژکشن سینمایی بر روی سقف، در محل تلاقی صحنه و سالن، نصب شده و پردهٔ نمایش در انتهای صحنه که بوسیلهٔ کنترل، به هنگام لزوم جمع و یا باز می‌شود. چون سالن درون مجتمع واقع شده واجد سالن انتظار است. از جمله امکانات رفاهی این مجموعه سرویس بهداشتی و آبسردکن است. اتاقهای پشت صحنه به بیرون راه ندارد.

تالار آوینی مجتمع فرهنگی هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۲۱,۲۹
عرض سرتاسری	۲۳,۶۷
بیشترین عرض سن	۱۱
دهانه صحنه	۷,۱۸
عمق سن	۷,۲
ارتفاع صحنه	۶,۵
ارتفاع قابل دید صحنه	۴,۳۴
ارتفاع سن	۰,۶۷
ارتفاع سالن در جلو	۴,۷۳
ارتفاع سالن در انتها	۴,۵۷
تعداد پلکان سن	۳
تعداد پلکان کف سالن	۷
تعداد ردیفها	۸
فاصله ردیف اول تا سن	۲,۱۶
فاصله بین دو ردیف	۰,۹۷
تعداد صندلیها	۲۵۰
تعداد درها	۵
ابعاد در ورودی و خروجی	۲,۳*۱,۳۷
عرض راهروی میانی	۱,۲۵
عرض راهروی کناری	۰,۸۷

سالن اصلی مجموعه تئاتر شهر

سالن اصلی مجموعهٔ تئاتر شهر قم	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۹۶ خورشیدی
مالک	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
وضعیت	بهره برداری نشده
محل استقرار	داخل مجتمع، طبقهٔ همکف
نشانی	خیابان خاک‌فرج، میدان نواب، تالار مرکزی

سالن اصلی مجموعه تئاتر شهر

صحنه	
نوع صحنه	قاب عکسی
پوشش کف صحنه	چوب
پوشش دیوارهای صحنه	چوب
سالن تماشا	
پوشش دیوارها	چوب
صندلیها	تاشو، فلزی با رویهٔ مخمل قرمز
پوشش کف	موکت نسوز
اتاق فرمان	پشت جایگاه تماشا، مشرف به سن، طبقهٔ همکف
اتاق گریم	پشت صحنه
تجهیزات آتش نشانی	کپسول آتش‌نشانی و شستی هشدار دهنده، راه اندازی شده
گرمایش وخنک‌کننده	چیلر

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۳۸,۴۳
عرض سرتاسری	۱۳,۹۵-۱۸,۱
عرض سن	۳۲,۸۶
دهانه صحنه	۹,۷۴
عمق سن	۱۹,۵۲
ارتفاع صحنه	۳۲,۱۶
ارتفاع قابل دید صحنه	۶,۲۶
ارتفاع سن	۰,۸
ارتفاع سالن در جلو	۱۰,۱۲
ارتفاع سالن در انتها	۳
تعداد پلکان سن	۴
تعداد پلکان کف سالن	۱۵
تعداد ردیفها	۱۴
فاصله ردیف اول تا سن	۲,۵۵
فاصله بین دو ردیف	۰,۹
تعداد صندلیها	۴۹۸
تعداد درها	۶
ابعاد در ورودی	۲,۱۷*۱,۷۷
عرض راهروی میانی	۱,۱۷
عرض راهروی کناری	۱,۱
عرض راهروی افقی	۲,۴۶

توضیحات

ایـــن مجموعه هنوز بهره‌برداری نشـــده و برخی امور فنی و کاری آن در حال نهایی شـــدن است. در پشت صحنه اتاقها و راهروهای متعـــددی قرار دارد. در ایـــن مجموعه علاوه بر تالار اصلی، دو تالار دیگر هم ســـاخته شـــده است. الف: ســـالن اجتماعات به گنجایش ۲۰۰ نفر و در طبقهٔ همکف با صحنه‌ای به عمق ۴,۱۷ و عرض ۹,۸۷ و ارتفاع ۴,۲۵ متر که اتاق فرمان آن مجهز به میکسر ۲۴ خط soundcraft و دیمر ۲۴خط strand lighting است والبته چندان مناسب اجراهای معمول تئاتر نیست. ب: تالار میدانی در زیرزمین به گنجایش ۱۴۱ نفر، با صحنهٔ میدانی، به قطر ۴,۷ و ارتفاع ۳ متر که از کف زمین ۳۵ ســـانتی متر ارتفاع دارد. سالن واجد دو درب خروجـــی و ورودی به ابعاد ۲*۱,۶۸ اســـت و ۳ تا ۴ ردیف دارد. تجهیزات اتاق فرمان شامل دیمر ۲۴ خط soundcraft و میکســـر ۱۲ خط strand lighting است. در این سالن سه عدد مونیتور بر دیوارهای طرفین برای تماشـــای چهار سویهٔ تماشـــاچیان تعبیه شده اســـت. این تالار در میان تالارهای بازدید شده در ده استان کشور، تا به حال از نظر شکل صحنه و جایگاه تماشـــاگران بی نظیر بوده است. در محوطهٔ بیرونی مجموعه مکان نمایشی آزاد به شکل میدانی با گنجایش صد نفر جهت نمایشهای آیینی و بویژه تعزیه ساخته شده است. همهٔ سالنها واجد سالن انتظار است. از جمله امکانات رفاهی این مجموعه سرویس بهداشتی و آبسردکن است.

سالن اجتماعات مجموعه تئاتر شهر

تالار انجمن هنرهای نمایشی

تالار انجمن هنرهای نمایشی	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۸۰ خورشیدی
مالک	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
بهره بردار	انجمن هنرهای نمایشی
وضعیت اجرای نمایش	در دست احداث و تعمیر
کاربری سالن	تک منظوره تئاتر
محل استقرار	داخل مجتمع، طبقهٔ اول
نشانی	خیابان ساحلی، کنار ثبت احوال، ساختمان قدیم اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
تلفن	در حال حاضر ندارد

صحنه	
نوع صحنه	قاب عکسی
پوشش کف صحنه	موکت
پوشش دیوارهای صحنه	چوب
سالن تماشا	
پوشش دیوارها	چوب
صندلیها	تاشو، فلزی با رویهٔ مخمل قرمز
پوشش کف	موکت
اتاق فرمان	پشت جایگاه تماشا، مشرف به سن، در حال ساخت

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۱۲,۹۳
عرض سرتاسری	۸,۵۲
عمق سن	۵
ارتفاع صحنه	۲,۶۷
ارتفاع سن	۰,۴
ارتفاع سالن در جلو	۳
ارتفاع سالن در انتها	۲,۵
تعداد پلکان سن	۲
تعداد پلکان کف سالن	۷
تعداد ردیفها	۶
فاصله ردیف اول تا سن	۱,۴
فاصله بین دو ردیف	۰,۹۸
تعداد صندلیها	۷۲
تعداد درها	۳
ابعاد در ورودی	۰,۹۴*۲,۱۷
ابعاد در خروجی	۲,۱۷*۱,۷
عرض راهروی کناری	۰,۹۱

توضیحات

مناسبترین مسیر انتقال دکور به صحنه از طریق دربهای ورودی سالن است. سالن در حال تعمیر است و تعداد ردیفها و اندازهٔ سن تغییر خواهد کرد. انجمن هنرهای نمایشی قم در جوار این سالن خواهد بود.

تالار همایش بعثت، فرهنگسرای جوان

تالار همایش بعثت، فرهنگسرای جوان	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۸۰ خورشیدی
مالک و بهره بردار	اداره کل ورزش و جوانان
وضعیت اجرای نمایش	فعال
کاربری سالن	چند منظوره
محل استقرار	داخل مجتمع طبقهٔ همکف
نشانی	بلوار امام موسی صدر، کنار نمایشگاه دائمی، فرهنگسرای جوان
تلفن	۶۵۶۴۵۷۰پیش شماره ۰۲۵۳

صحنه	
نوع صحنه	قاب عکسی
پوشش کف صحنه	موکت
پوشش دیوارهای صحنه	کاذب، پتینه
پرده	کناره رو، مکانیزه، مخمل قرمز
سالن تماشا	
پوشش دیوارها	کاذب، پتینه
صندلیها	تاشو، فلزی با رویهٔ مخمل قرمز
پوشش کف	موکت
اتاق فرمان	بالای بالکن، پشت جایگاه تماشا، مشرف به سن
اتاق گریم	تجهیز نیست
تجهیزات آتش نشانی	کپسول آتش‌نشانی
گرمایش و خنک‌کننده	چیلر
تجهیزات نور و صدا	
نور	۴ نورافکن تخت، ۱ دستگاه اسپات
میز کنترل نور	جعبه کلید
میز کنترل صدا	میکسر ۱۶ خط Yamaha

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۱۸,۹۲
عرض سرتاسری	۱۵
عرض سن	۱۷
دهانه صحنه	۱۰,۴۹
عمق سن	۵
ارتفاع صحنه	۶,۲۰
ارتفاع سن	۰,۸۳
ارتفاع سالن در جلو	۷
ارتفاع سالن در انتها	۶,۸۴
تعداد پلکان سن	۵
تعداد پلکان کف سالن	۱۰
تعداد ردیفها	۳(بالکن)+۱۱(پایین)
فاصله ردیف اول تا سن	۲,۹
فاصله بین دو ردیف	۰,۹
تعداد صندلیها	۴۳(بالا)+ ۲۲۰(پایین)
ابعاد صندلی	۰,۵*۰,۵
تعداد درها	۳
ابعاد در ورودی و خروجی	۱,۵*۲,۱۳
عرض راهروی میانی	۱,۴۵
عرض راهروی کناری	۰,۹

توضیحات

آقای احمد شـــریعتی و امیر طباطبایی تکنسین نور صدا هستند. آیفون از اتاق فرمان به پشت صحنه دارد. مناسبترین مسیر انتقال دکور به صحنه از طریق دربهای ورودی سالن است. دوربین مدار بسته دارد. یک دستگاه پروژکشن بر روی سقف، در محل تلاقی صحنه و سالن، نصب شـــده و پردهٔ نمایش در انتهای صحنه که بوســـیلهٔ کنترل، به هنگام لزوم جمع و یا باز می‌شود. چون سالن درون مجتمع واقع شده واجد سالن انتظار است. از جمله امکانات رفاهی این مجموعه سرویس بهداشتی و آبسردکن است. پلاتو ماه هم در همین مجموعه قرار دارد.

پلاتو نمایش ماه اداره کل ورزش و جوانان

قم

پلاتو نمایش ماه اداره کل ورزش و جوانان	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۸۰
مالک و بهره بردار	اداره کل ورزش و جوانان
وضعیت اجرای نمایش	فعال
کاربری سالن	تک منظوره- تئاتر
محل استقرار	داخل مجتمع، سطح همکف، مستقل
نشانی	بلوار امام موسی صدر، کنار نمایشگاه دائمی، فرهنگسرای جوان
تلفن	۶۵۶۴۵۷۰ پیش شماره ۰۲۵۳:

صحنه	
نوع صحنه	بلک باکس
پوشش کف صحنه	موزاییک
پوشش دیوارهای صحنه	موکت
صندلیها	سکوی ثابت فلزی دو لته
اتاق فرمان	پشت جایگاه تماشا، اتاقک مشرف به صحنه
اتاق گریم	کاذب، زیر سکوی نشیمن تماشاگران
تجهیزات آتش نشانی	ندارد
گرمایش و خنک کننده	بخاری گاز سوز، اسپیلت
تجهیزات نور و صدا	
نور	۱۱ دستگه اسپات، ۲ دستگاه نور افکن تخت
میز کنترل نور	دیمر ۶ خط
میز کنترل صدا	میکسر ۶ خط
فنی	تکنسین نور و صدا آقای احمد شریعتی است. آیفون از اتاق فرمان به پشت صحنه ندارد. ارتباط صوتی دوسویهٔ اتاق فرمان با عوامل اجرایی روی صحنه وجود ندارد.

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۱۱,۷۳
عرض سرتاسری	۸,۲۳
عمق سن	۶
ارتفاع صحنه	۳,۵۵
تعداد ردیفها	۵
تعداد صندلیها	۶۰
تعداد درها	۱
ابعاد در ورودی	۲,۸۴*۱,۸
عرض راهروی میانی	۱,۸۵

نقشه شماتیک

توضیحات

راهروی پشت صحنه برای ارتباط طرفین صحنه ندارد. مناسبترین مسیر انتقال دکور به صحنه از طریق دربهای ورودی سالن است. دوربین مدار بسته ندارد. این تالار تنها یک درب برای ورود و خروج و دکور دارد که از نظر ایمنی مناسب به نظر نمی‌رسد. با اینحال چون هنوز تالار مرکزی مورد بهره‌برداری قرار نگرفته مهمترین پلاتوی مناسب بلک باکس در قم محسوب می‌شود. همچنین با توجه به اینکه فضای پشت این تالار اتاق دیگری است به نظر میرسد با افزودن آن اتاق بر تالار می‌توان بر وسعت و امکانات این بلک باکس افزود. تالار همایش بعثت هم در این مجموعه قرار دارد.

نقشه ترسیمی

پلاتو سوره، حوزه هنری

صحنه	
نوع صحنه	بلک باکس
پوشش کف صحنه	پارکت پلاستیکی
پوشش دیوارهای صحنه	چوب
صندلیها	سیار
اتاق فرمان	پنجرهٔ مشرف به سن
اتاق گریم	پشت صحنه، تجهیز نیست
تجهیزات آتش نشانی	کپسول آتش‌نشانی و شستی هشدار دهنده
گرمایش و خنک‌کننده	اسپیلت دیواری و ایستاده
تجهیزات نور و صدا	
نور	۱۴ دستگاه اسپات، نورهای هالوژنی گالری
میز کنترل نور	دیمر ۹۶ خط Lite puter
میز کنترل صدا	میکسر ۱۴ خط Dyna-pro

پلاتو سوره، حوزه هنری قم	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۹۳ خورشیدی
مالک و بهره بردار	حوزه هنری
وضعیت اجرای نمایش	فعال
کاربری سالن	تئاتر و نگارخانه
محل استقرار	داخل مجتمع، طبقهٔ زیرزمین
نشانی	صفائیه، کوچهٔ ۲۳، حوزه هنری
تلفن	۷۷۴۷۷۰۰ پیش شماره :۰۲۵۳

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۱۱,۱۳
عرض سرتاسری	۹,۱۶
ارتفاع صحنه	۵,۱۷
ارتفاع قابل دید صحنه	۳,۲۸
ظرفیت	۶۰

توضیحات

تکنیسین نور و صدا آقای زنگنه است. مناسبترین مسیر انتقال دکور به صحنه از طریق دربهای ورودی سالن است. دوربین مدار بسته دارد. یک دستگاه پروژکشن بر روی سقف، در محل تلاقی صحنه و سالن، نصب شده و پردهٔ نمایش در انتهای صحنه که بوسیلهٔ کنترل، به هنگام لزوم جمع و یا باز می‌شود. چون سالن درون مجتمع واقع شده واجد سالن انتظار است. از جمله امکانات رفاهی این مجموعه سرویس بهداشتی و آبسردکن است. علاوه بر این یک اتاق تمرین به نام پلاتو آسمان هم به ابعاد ۱۲,۸۵*۶ متر در پشت بام قرار دارد که دارای ۵۰ صندلی است. کولر و بخاری دارد و سیستم اطفاء حریق ندارد.

تالار دانشگاه جامع علمی کاربردی قم	
شهر / استان	قم
سال تأسیس	۱۳۸۴ خورشیدی
مالک و بهره بردار	دانشگاه جامع علمی کاربردی قم
وضعیت اجرای نمایش	فعال
کاربری سالن	چند منظوره
محل استقرار	داخل دانشگاه طبقهٔ همکف
نشانی	سی متری کلهری ، کوچهٔ ۲۳
تلفن	۴۰ -۷۲۰۹۳۳۰ پیش شماره : ۰۲۵۳

صحنه	
نوع صحنه	سمیناری
پوشش کف صحنه	موکت
پوشش دیوارهای صحنه	چوب MDF
سالن تماشا	
پوشش دیوارها	MDF
صندلیها	تاشو، فلزی با رویهٔ مخمل قرمز
پوشش کف	موکت
اتاق فرمان	داخل صحنه
اتاق گریم	پشت صحنه،تجهیز نیست.
تجهیزات آتش نشانی	کپسول آتش‌نشانی و شستی هشدار دهنده Fire box
گرمایش و خنک‌کننده	چیلر
تجهیزات نور و صدا	
نور	۳ دستگاه اسپات، ۲ دستگاه نورافکن تخت
میز کنترل نور	دیمر ۲۴ خط Pylight
میز کنترل صدا	میکسر ۱۰ خط Dynacord
فنی	تکنیسین نور و صدا آقای کریمی است.

توضیحات

صحنهٔ این سالن دارای دو قسمت است یکی در جلو و دیگری فضای وسیعی در پشت صحنه است که به وسیلهٔ پرده از یکدیگر جدا شده‌اند. مناسبترین مسیر انتقال دکور به صحنه از طریق دربهای ورودی سالن است. دوربین مدار بسته دارد. یک دستگاه پروژکشن بر روی سقف نصب شده و پردهٔ نمایش در انتهای صحنه که بوسیلهٔ کنترل، به هنگام لزوم جمع و یا باز می‌شود. چون سالن درون فضای دانشگاه واقع شده واجد سالن انتظار است. از جمله امکانات رفاهی این مجموعه سرویس بهداشتی و آبسردکن است.

مشخصات سالن	
طول سرتاسری	۱۵,۳
عرض سرتاسری	۱۴,۷
بیشترین عرض سن	۹,۲
کمترین عرض سن	۵
دهانه صحنه	۵
عمق سن	۵,۴
ارتفاع صحنه	۵,۴۶
ارتفاع سن	۰,۸۷
ارتفاع سالن در جلو	۶,۹
ارتفاع سالن در انتها	۵,۹
تعداد پلکان سن	۳
تعداد پلکان کف سالن	۶
تعداد ردیفها	۷
فاصله ردیف اول تا سن	۲,۱۲
فاصله بین دو ردیف	۰,۹۲
تعداد صندلیها	۱۲۰
تعداد درها	۲
ابعاد در ورودی و خروجی	۱,۹۹*۱,۸۸
عرض راهروی میانی	۱

فرهنگ جامع تماشاخانه‌های ایران

تالارهای نمایش استان قم

با سپاس از همراهی

آقای حسینی کاشانی، مدیرکل محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی قم

آقای حسین دلیر مسئول محترم امور هنری

آقای خرمی و علی اکبر نادری، راهنمای تالار مرکزی قم

و همراهی صمیمانهٔ آقایان اصغر نوبخت رئیس محترم انجمن هنرهای نمایشی استان قم و ابوالفضل صادق، مسئول محترم دبیرخانه تئاتر استان قم.